

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHOOLD: Til Petri og Paulus-festen. — Selja. — Pastor A. Dietrich 80 år. — Bokanmeldelse. — Herhjemme. — Ignis: I et år. — Katolsk idealisme. — Paven og ekteskapet. Vikariatets koralbok. — Katolsk beskjedenhet.

Til Petri og Paulus-festen.

Av pastor Schindlers storverk «Petrus» bringer vi her-
ved to kapitler:

Den tomme stolen.

Petrus nevnes ikke mer direkte i evangeliene etter dette «Følg meg!», som kom til å dekke resten av hans liv; der er no også bare få linjer tilbake, og i dem følger han foreløbig Jesus i «de 24 dager» — sammen med de andre ti, og sammen med dem opplever han alle de ganger Jesus — snart i Gallilea, snart på et fjell og snart i byen — viser seg for dem, «levende, med mange beviser», og i fellesskap med kretsen lytter han til Mesterens siste ord, når han «talte om det som hører Guds rike til».

Enno kan et par av dem tvile, mens de andre faller ham til fote på det gallileiske fjell, hvor han har satt dem stevne.

Her gjentar han sin sendelse fra talen i nattverdsalen: Han har no overtatt Allmakten over himmel og jord — derfor skal de gå ut i den ganske verden og gjøre alle folkeslag til disipler av ham ved tro og dåp i treenighetens navn — og han selv vil være dem nær til dages ende.

De som enno ikke hadde forstått helt og klart, får under et møte i Jerusalem sin «forstand opplatt» ved at han ut fra Det gamle Testaments forutsigelser påpeker hvorledes han i sitt liv, sin død og oppstandelse har oppfylt profetien til punkt og prikke. Den taler husker Petrus nøye, for den går atter og atter igjen i de syv etterlatte taler vi har av ham i kortere og lengere referat.

De får da også å vite at det er herutfra de skal vitne, begynnende i Jerusalem, siden i Judea og Samaria og så ut over jorden, forkynnende omvendelse og syndenes forlatelse i hans navn, til bud-

skapet har nådd verdens grenser. Og no er stunden nær, da forjettelsen fra nattverdsalen om den Hellige Ånds utgytelse skal oppfylles — de må ikke fjerne seg fra Jerusalem, før de er kledd i «kraften fra det høge».

Så fører han dem ut gjennom Betania, bak det kjente Oljeberg, oppløfter sine hender og lyser en siste velsignelse over dem.

Og mens velsignelsens ord lyder, ser Petrus og hans feller Mesteren heves opp i luften; de faller ned og tilber ham — omsider i full erkjennelse og rotfestet tro — og en sky skjuler ham for deres øyne.

To engler står plutselig hos dem, mens de stirrer og stirrer mot den hvite skyen, og forkynner dem hans herlige gjenkomst.

Blennet av den skinnende sky, mot hvilken de selv og de nærmeste generasjoner, åndelig talt, alltid går og stirrer med lengsel, vandrer de inn til Jerusalem og samlar seg i den gamle nattverdsal, så full av minner.

Der står to tomme stoler ved bordet — i den for bordenden setter Petrus seg.

Den andre tomme stolen.

Vi står i det år vår tidsregning kaller Anno Domini 33¹, det er få dager før jødernes gamle pinsefest, scenen er i Jerusalem, i den gamle nattverdsal. Personene er apostlene, hvis antall jo no er skrumpet inn til elleve; og det er en av de første dager etter Kristi himmelfart.

Vår meddeler er den samme læge Lukas, som er forfatter til det evangelium som bærer hans navn, og som var en personlig gave til hans konvertitt, «Excel-

¹ I virkeligheten er det år 30.

lencen Theofilus», fra hvis private boksamling det seinere kom menigheten i Rom i hende. Lukas fortsetter organisk sin beretning om Herrens følgesvenner i et «bind II» (kaller han det selv), som har fått det lite dekkende navn: «Apostlenes gjerninger» — lite dekkende, sier vi, fordi det nesten utelukkende skildrer episoder av Petri og Pauli reiser gjennom en menneskealder, omgitt av de dem nærstående personer. Det faller litt streiflyt inn over Johannes og Jakob, men de øvrige apostler, som i begynnelsen av skriftet danner bakgrunn for Petrus, blir snart ut og blir nesten uomtalt.

I sitt evangelium slipper Lukas tråden, da apostlene er kommet inn til Jerusalem etter himmelfarten, og i sin Apostelkrønike gjenopptar han tråden samme sted, men med et lite tilbakeblikk over «de fireogtyve dager» og selve opptagelsen bak den hvite sky.

Vi finner dem da igjen «oppe i salen»:

Ap. gj. 1, 13—14: Både Petrus og Johannes, Jakob og Andreas, Filip og Thomas, Bartolomæus og Mattheus, Jakob Alfæi sønn og Simon Zelotes og Judas Jacobi.

Alle disse var ivrige og endrektige i bønn sammen med noen kvinner og Maria, Jesu Mor, og hans bødre.

Og så begynner handlingen — den mangfoldige handling som betegner «Rikets proklamasjon og utbredelse. Først må de befullmektiges tall suppleres med et tolvte øyenvitne; det er Kefas som utskriver valget: Ap. gj. 1, 15—26: I de dager reiste Petrus seg i brødrenes midte — der var samlet en skare på ca. 120 — og han sa:

Peters første offentlige tale.

«Mine herrer brødre! Det skriftsted måtte gå i oppfyllelse som Helligånden forut har talt ved Davids munn om Judas, som ble vegviser for dem som grep Jesus — han som jo var regnet for en av oss og hadde fått del i denne tjeneste.

(Han kjøpte seg siden et jordstykke for sine ugjerningspenger, og han styrtet ned og revnet, og alle hans innvoller veltet ut — og det ble kjent for alle Jerusalems innbyggere, så samme jordstykke kaltes på deres eget språk for Hakeldama ̅: «Blodaker».)

Det står nemlig skrevet i Salmenes bok: «Øde vorde hans bolig og ingen bo der og en annen annamme hans embete.»

Derfor bør nu en av de menn som vandred sammen med oss, all den stund Kyrios Jesus gikk ut og inn hos oss, like fra sin dåp ved Johannes, inntil han ble opptatt fra oss, bli vitner om hans oppstandelse sammen med oss.

Så framstilles de to: Josef, som kaltes Barsabbas, med tilnavnet Justus — og Matthias.

Og de ba således:

«Kyrie, Du som kenne alles hjerter! Utpek hvem av disse to Du har utkåret til å få del i denne tjeneste: Apostolatet, som Judas gikk bort fra for å gå til sitt eget sted!»

Så kastet de lodd mellom dem og loddet traff Matthias. Og han ble regnet sammen med de elleve apostler.

Det er første gang vi ser Petrus fungere i sitt embete som overhyrde: han både foranlediger valget og leder valghandlingen, da det er hans nøklemakt som skal lukke den nyvalgte inn i apostlenes embetsfullmakter.

Valget skjer ikke fordi de elleve ikke alene kan overkomme arbeidet, men fordi Herren selv har beskikket tolv vitner — derfor ber de også Herren selv utpeke suppleanten. Det «diakoni» (tjeneste) som skal være hans «klerus» (embete), er å være «vitne», og egenskap som øyenvitne fra dåpen til himmelfarten er da også den eneste kvalifikasjon Petrus fordrer hos kandidaten.

Ved dette valg av en fortsetter har Guds rikes historie selv besvart det i nutiden så ofte reiste problem: om de beskikkelser og fullmakter til å vitne, døpe, «gjør dette til min ihukommelse» og forlate synder — som var gitt apostlene, var begrenset til de tolv personlig, eller også gjaldt deres etterfølgere.

Besvart er også et annet problem: om enhver som «føler seg kallet» kan usurperer dette embete, eller om man lovlig skal utnevnes? Vi ser at man både skal være gyldig valgt for Petri øyne og siden ha sitt kallsbrev og opptas i deres tall, hvem embete er overdratt av Herren selv.

Vi står her ved det første ledd av «Den apostoliske successions» endeløse kjede: apostlembetes selvforsettelse og evige supplering. Når en pave siden — etter lovlig valg i henhold til den til enhver tid gjeldende kirkerett — teller en ny biskop med i apostlenes tall, og dette uttrykkes gjennom bullen og gjennom håndspåleggelse ved andre bisper i konsekrasjonen, er det bare en gjentagelse av den scene vår tekst så nøkternt skildrer.

Undres man over loddtrekningen som appellerer til en Guds dom mellom to, hver for seg fullt kvalifiserte kandidater, må man dog foretrekke den for mange senere bispevalg i historien.

I denne sal konsolideredes kirkehistoriens kontinuitet av evangeliet, likesom Petrus ved å erklære Salmenes bok for inspirert av Helligånden — en lære Paulus gjentar — knytter kontinuiteten mellom de to paktens åpenbaring og bekjennelsen fra Nikæa og Konstantinopel: qui locutus est per Prophetas.

Vil noen spørre: Hvor har Petrus og apostlene det fra at de skal supplere seg? kan svaret bare bli som om så meget annet de foretar seg: fra de fireogtyve dager da Herren «viste seg for dem og talte om de ting som angår Guds rike» — og så forøvrig fra den myndighet som er gitt Kefas. Han har satt seg i Herrens tomme stol og har no sørget for at den annen stol som sto tom, ble beklædt.

Den bønn de ber er apostlenes første offisielle bønn til Jesus etter hans herliggjørelse — det første Kyrie som har lydt i kirken.

Så er da apostelkretsen atter fulltallig, og den kan hengi seg til: i bønnens varaktighet og hjertets endrektighet at bie på oppfyllelsen av Herrens siste forjettelse.

Gottlieb W. Rieber-Mohn:

SELJA TIL SELJUMANNA- MESSE 8. JULI

Det var en varm ettermiddag i juni at jeg første gangen satte foten på Selja. Vi hadde kryssset over Sildegapet fra Måløy i en motorskøyte, — sjøen var blank som olje og kom i lange dovne havdønninger under båten som åt seg framover og fylte den disige sommerluften med et ensformig tøff-tøff. Det er en nokså lang tur, flere timer tror jeg — over det åpne havstykket, og det må være temmelig strabasiøst i uvær. Men denne dagen var det stille og lytt i luften, bare klukkingen av vannet for baugen og de skjærende måkeskrikende blandet seg inn i motorens søvndyssende rytme.

Jeg skulde myse med øynene, hadde jeg tenkt, og overhøre den prosaiske motordunkingen og hensette meg i middelalderstemning når vi først kom nærmere inn på øya, — prøve å forestille meg og suge det inn med alle sanser dette som de måtte ha følt, de fredløse irske emigrantene da de utmattet og oppgitte drev inn til Selja. Men det var ikke så lett, for vi kom på baksiden av øya og gikk rundt til landingsplassen på yttersiden før jeg fikk sukk for meg, og så var det straks litt av et akrobatstykk å komme i land, så hele Middelalderen svant bort i anspennelsen. Hoppet fra relingen over på en liten helle var slett ikke så langt, men den var bratt og glatt så jeg kavet litt og måtte ta meg for med begge hender for ikke å falle uti. Og så ble det ikke St. Sunniva og Seljemennene jeg kom til å tenke på i første omgang, men Hellig Olav. Han landet her, forteller Snorre, da han kom heim til Norge for å vinne landet i 1015, og liten og tykk som han var, måtte han ta seg for han også, da han hoppet i land og mistet fotfestet på det ene benet. «No falt jeg, sa kongen. Da sa Rane: Du falt ikke, konge, no fikk du fast fot i landet! Kongen lo og sa: Det kan nok være, om Gud vil!» Det er ukunstlet norrøn hoffetikette, hvis det da ikke rett og slett er et litterært plagiat av sagemesteren. I hvert fall fortelles noe mistenkelig tilsvarende om Vilhelm Erobreren da han gjorde invasjon i England i 1066.

Så går vi den trange, steinete stien opp skråningen mot Albanuklosteret hvor det høyreiste tårnet lyser hvitt mot den svarte bergveggen. Og når en ser ut over disse knausene og knattene med noen sparsomme gule strå nikkende for vinden innimellom, — uten et tre eller en busk, så grått og barskt og forblåst og åpent som dette må være særlig i vintertiden, da slår det en hvordan dette Seljeklosteret skiller seg ut fra de andre klostrene i Middelalder-Norge. Munkene som førte klosteridealene inn i Norge kjente begrepet kultur i det opprinnelige og egentligste betydning: dyrking og kultivering, temning og befruktning av naturen. Lune og frodige og gjestmilde er omgivelsene til Hovedøya, Grimsoy, Utstein, Halsnøya, Rein og Tautra klostre. Velpleiede marker strekker seg utover, og mektige løvtrær lar vinden syngesangen om det fruktbare varme Syden i sine kroner, mens brødrene skjærmer varsomt de edle eksotiske plantene i urtegården mot frosten og stormvinden.

Selja er noe helt annet, her finnes ikke ly, knapt en lun plett, trossig reiser tårnet seg og setter sitt brede bryst utfordrende i synet på Atlanterhavets velde. Her er en vill og ugjestmild natur og et hardt og nesten halv-arktisk klima. Kulturen klorer seg fast i bergsprekkene og lar havet og vindene øse ut sitt avsidige raseri året rundt, — her er jeg og her blir jeg!

Christian Lange som for snart 100 år siden skrev den eneste eksisterende norske klosterhistorie, kan neppe ha vært herute, det slår en når en lar øyet streife horisonten rundt fra klosterruinen. I hvert fall er det mer protestantisk nidkjærhet enn sund stedsans når han mener at Selja skulde ha en slik god beliggenhet som havn, at det «foranledigede rimeligviis Olaf Tryggvesøn til paa denn lille Klippeø at bygge en af de første Kirker i Norge, samt begunstige de Rygter om Helgenlevninger som her skulle være fundne».1) Forholdet er omvendt at der i klosterøyas nærmeste omgivelser finnes flere gode havner, som det nuværende dampskipsstoppested inne på Stadlandet, og at klosteret er bygget på en av de mest utsatte, forblåste plettene i hele Sildegapet. Det er den lille hellige irske kongsdatterens vennskap med Gud som har flyttet hele dette klostresamfunn ut på ytterste forpost mot naturkreftene.

Vi har ruslet rundt i grunnmurene til klosteret og klosterkirken, no tar vi fatt på den siste bergskråningen opp til selve hellingen og kirkeanlegget deroppe. Det er en nokså alminnelig råkald og fuktig berghule som utgjør Norges første kirke, den eneste lille begrensede plett hvor vi med sikkerhet kan si at begge våre to misjonerende Olaver og kong Sverre har stått. Det er en underlig følelse å kjenne at skillet mellom maskinalder og vikingalder slik er visket ut i det katolske tankegods vi har felles med vårt lands første kristne. Mens en står der og trekker den fuktige bergluften inn i neseborene og småfryser litt i havgufset, blir en besatt av en skremmende intens bevissthet om både historiens virkelighet og kristendommens tidfestede realitet. «Tusen år er i dine øyne som den dag i går», — ni hundre år er igrunnen heller ingen lang tid, ni hundre ganger 365 av disse flyktige, sekundliknende glimt vi kaller dager er det siden steinmassene her i berghulen begravde Sunniva og hennes følge for å spare dem for å falle i hedningenes hender. Og enno meget nærmere oss er den tiden da den hl. Benedikts sønner trosset Nordhavet og steinørknene og gjorde Selja til et høyt åndens sete som modnet menn til biskoper og styresmenn. Eventyrlig — ja virkelig, er dette åndens interregnum på Selja. Her på denne arme øya som hedningene brukte til beite for smalene sine reistes bibliotek og Gudshus, her studertes og musisertes og her steg korbønn og korsoffer velbehagelig opp for Guds åsyn. Og så er det borte

1 Chr. C. A. Lange: De norske Klosters Historie i Middelalderen. Christiania 1847.

Pastor Andreas Dietrich 80 år.

Den avholdte og aktede rektor for St. Franciskus-søsterene i Stavanger fyller 3. juli 80 år, og mange tanker vil sikkert sendes fra hele vårt utstrakte land til den gamle Herrens tjener som så mange år har vidd alle kreftene sine til sjelenes gagn her heime. I snart 50 år har han virket i Norge — fra sitt heimland, det skjønne Tirol, dro han i 1896 til det høye nord etter sin prestevigsel i 1887 og noen tids arbeid i bispedømmet Salzburg. Allerede samme år ble pastor Dietrich sendt til Nord-Norge, hvor han forble i 14 år, dels i Tromsø og dels i Harstad. Det var strevsomme år, til dels også ensomme år, men kulden og mørket utenom ham kunde ikke svekke varmen og lyset i det budskap han bragte. Mange og lange reiser foretok han i sitt utstrakte arbeidsfelt, men ingen veg var for lang eller vanskelig når han kunde forkynne det glade budskap og bringe trosfeller nytt mot og nye krefter med Moderkirkens hellige sakramenter.

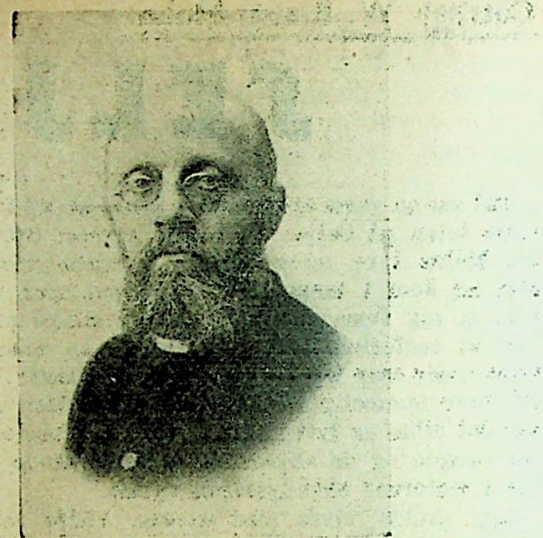
Seinere har pastor Dietrich virket som sokneprest i Stavanger og Drammen og som rektor for St. Elisabethsøstrene i Trondheim og St. Josefssøstrene

igjen, som et drømmebilde forsvinner i søvnens gåtefulle tåke, og igjen høres bare klimpringen fra sauebjeleene. Kirkegrunn og kulturmark sover sin uforstyrrelige Tornerosesøvn og er igjen husdyrbeite som om det hadde vært en eneste 500-årig drøm alt sammen.

Trosmot og utholdenhet, nøysomhet og selvtukt har han måttet være utrustet med, Seljabispen, som skulde sitte her på den forblåste øya i havgapet, mens vinden ulte gjennom gisne trevegger og snøfokket langsomt gjennomiset steinveggene og fikk dem til å dryppe og rende. Alt mens mørket stod tett og ugjennomtrengelig og hedensk fiendtlig som en vegg utenfor døren, og det måtte spares på brensel fordi transporten var så tungvint til den treløse øya.

I de lange, mørke vinterkveldene kan utenlandske klosterbrødre ha fortalt om det lyse, klare St. Gallen i Alpene eller om det frodige Fountain med Fountainsabbedit som sendte så mange brødre til Norge, og biskopen selv kan ha berettet med blikket i en annen verden om sin ferd til det rike Roma for å motta palliet, — Roma og det skjønne Syden med evig sommer likesom i Paradiset. Men om våren, når det ble liv og ferdslang langs seilleden nordover til Nidaros og sørover til Bjørgvin, og Stadfolket møttes til marked foran soknekirken på østsiden av øya, da har de sett utover denne sunde, nøysomme og utholdende befolkningen, brødrene, og følt sin dype samhörighet med den og naturen her, følt at det var denne hjord Herren hadde betrodd dem å lede, med Hans egen og St. Sunnivas hjelp, fra den fattige manneheimen over i Himmelheimen hvor der ikke var vinter og frost og mørke og angst for det daglige brød.

Til Seljumannamesse 8. juli har det vært prosesjoner og festgudstjenester på Selja. I festlig opptog har de gått rundt klosteret på denne fredede pletten midt i all gråsteinen, hvor Gud i sin miskunn plantet en av sine

i Kristiansand til han no siden 1938 har vært rektor for St. Franciskus-søstrene i Stavanger.

Må Gud lønne sin gamle og tro tjener med en fredfylt kveldsstund etter en lang arbeidsdag!

små blomster til vitne for folket om sin underfulle kjærlighet til dem som er «forfulgte for Himlens rikens skyld».

Slik går en og funderer og lytter til historiens pulsslag. Fra gressbakken under hellingen ved Michaelskirken fanger en inn utsynet mot det åpne havet og tenker på den gudsfrykt og kristne kulturvilje som har kunnet binde mennesker til et liv i forsakelse på denne værharde øya. Helt til et iltert tøff-tøff nede fra viken antyder forsiktig at skyssguttene er sultne og fryser og synes det er på tide at fremmedkaren drar over til fastlandet igjen.

— Her var et annet liv i gamle dager! sier jeg da vi sitter i båten og ser Albanusklosteret fjerne seg i disen. Selja ligger så øde og stille igjen, som om den lytter til sangen om fortiden som vindene så sakte nynner i den gapende tomme tårnpluggen i klostertårnet.

— Ja, før drog dei ut til Selja med niste til St. Hansfest og dans! sier han uten å forstå hva jeg mener.

— Jeg mener den riktig gamle tiden. Middelalderen. Da klosteret stod!

Han ser fort og usikkert på meg, så på Selja som allerede er et godt stykke borte med sin romantiske tårnprofil.

— Sånn blir det jo aldri mer! sier han lett forundret, og glemmer så det hele for en liten bilyd i motoren.

Jeg svarer ikke. Svaret ligger der og venter enno på å bli sagt. «Sånn blir det aldri mer!» sier folket der vest, — det er fortid, folkeminne, nasjonalhelligdom, historie, — bare ikke liv. Til de en dag får svaret. Til biskopen av Selja igjen en dag samler de troendes skarer, St. Sunnivas trosfeller, til messe i Albanusklosteret, og Selja igjen bærer lys og levende og virkelig katolsk tro, mens messesangen til Guds ære etter den store, lange stillhet blander seg med vindenes sang i klostertårnet.

Bokanmeldelse.

Dr. teol. J. van der Burg: «Forklaring av den hellige Messe.» Stavanger 1944. 95 sider.

«Til veiledning for de kirkebesøkende vil vi først gi en forklaring av messebønnene. Deretter følger en utredning av Kirkens lære om messeofferet (og om Alterets Sakrament i alminnelighet).» Ved denne setning i sin «Innledning» har forfatteren sikret seg mot en bebreidelse som ellers hadde vært temmelig sannsynlig. Pastor van der Burgs «Forklaring av den hellige Messe» inneholder nemlig to vidt forskjellige deler, forskjellig så vel hva angår tendens og innhold som også lesekreten de sikter til.

Den første delen som forklarer messebønnene, er lett forståelig og retter seg til hver og en som overværer den hellige Messe, katolikk eller protestant; det er en vegledning som både forklarer og vekker til andakt. — Den andre delen derimot, utredningen om Kirkens lære med hensyn til messeofferet, er rent teologisk, og det ofte ikke enda på den letteste måten. Mangen en katolikk vil her med stor nytte kunne oppfriske sine kunnskaper om det troen lærer oss med hensyn til Alterets Sakrament. Likevel får man inntrykk av at denne utredningen først og fremst sikter til annerledes troende: både når selve læren forklares og når det etter hvert svares på flere vanskeligheter som for en katolikk overhodet ikke består eller i hvert fall er av underordnet betydning.

At i forklaringen av Kirkens lære om messeofferet noen steder teologiske meninger er satt fram som uten tvil har en stor sannsynlighet, men likevel ikke er alminnelig antatt, og som derfor utvilsomt ikke hører med til selve tros læren, ser vi som en av heftets skyggesider. Noe liknende kunde sies med hensyn til de fromme betraktninger forfatteren her og der innskyter i sine teologiske forklaringer. Selv om de i noen tilfelle er aldri så vakre, burde en likevel legge et skarpt skille mellom det troen lærer oss og det from betraktning muligens kan tyde tingene til. Den betraktningen er og blir personlig, og dermed vilkårlig. At dette tydelig blir framhevet i teksten, blir da også et ubetinget krav, så ikke leseren tar det for trossannhet og ufeilbar lære. Når dette skille ikke blir gjort, og noen av forfatterens tydninger uten særlig ond vilje kan dras i tvil, kan den alminnelige leser ikke så godt vite hvor han må stanse med sin tvil.

I avsnittet om kommunionen under én skikkelse, kunde det ha vært påpekt at også den motsatte skikk består innenfor den katolske Kirke, nemlig i samtlige de orientalske liturgier. Når forfatteren først har vist at det ikke er nødvendig å motta den hellige kommunion under begge skikkelser, vil neppe noe annet klarere påpeke at det er av rent praktiske grunner kirken i Vesten holder fast ved kommunionen under én skikkelse.

«Det er en alvorlig samvittighetsplikt å overvære den helige offerhandling i det minste på Herrens dag» (s. 92). Men å utlede denne «søndagsplikt» utelukkende av det tredje Guds bud: «Du skal helligholde hviledagen», lar seg visst ikke gjøre. For at søndagsplikten — som uten tvil ikke skulde kjennes som «plikt» — skal kunne få sin bindende karakter,

må det henvises til Kirkens bud. Kirken gjorde dermed bruk av den makt Kristus gav til apostlene: «Alt det dere binder på jorden, skal være bundet i himmelen, og alt det dere løser på jorden, skal også være løst i himmelen» (Mat. 18, 18).

Som nevnt vil alle og enhver kunne bruke den vegledningen til messens gang heftet gir i sin første del. I den andre delen vil mangen en katolikk både kunne oppfriske sin viten om de store trossannheter Alterets Sakrament er innbegrep av, og kunne finne et fyldestgjørende svar på innvendinger han muligens ofte får høre omkring seg.

D.

Her hjemme —

Hønefoss. Kristi Legemsfest her var begunstiget av det skjønneste vær og kunde glede seg ved upåklagelig tilslutning — det kunde absolutt ikke være et eneste menneske til i kirken, så full var den. Et veld av blomster og grønt smykket den og 15 hvitkledde unge piker strodde blomster for det aller helligste — de største av dem bar symboler på tro, håp og kjærlighet. Prosesjonen og hele den store kirkefest artet seg så høgtidelig som våre små forhold tillater det, og vi var alle takknemlige over å få være med i det store kor av trossfeller som på den dag lover og priser den eukaristiske Frelser for hans nådefylte gave til menneskeslekten.

a.

Oslo. Kristi Legemsfesten var begunstiget av det skjønneste vær og prosesjonen hadde fått en tilslutning som ikke i mange år. Både på alteret, på kirketrappen og det foran St. Josephs Institutt kunde de mange lys brenne rolig i all tid prosesjonen fant sted — i øvrig hadde St. Josephsstreene lagt meget arbeid i utsmykningen av instituttets forskjellige dertil egnede steder med lys, blomster og statuer, hvilket bidro meget til den festlige og høgtidsfylte stemning. Ved Pontifikalmessen var kirken overfylt og hans hogærverdighet biskopen holdt en manende tale over ordet i Johannesevangeliet: «Dette er det brød som er kommet ned fra himmelen, og den som eter av dette brød skal leve evindeligt. Biskopen innledet med å minne om at da pave Urban innstiftet Kristi legemsfesten, så var det som en festens og gledens takkedag for frelsens mysterium. Gjennom alle år seinere har feiringen av Kristi Legemsfest overalt i den katolske verden vært en manifestasjon av troen på Guds nærvær i alterets sakrament. Det er splittelse mellom de kristne, uttalte biskopen, som er skyld i den blodige krig. Dersom alle forente seg i troen og tilliten til Gud, vilde verden oppleve en saliggjørende fred. Og når vi no, sluttet biskopen, bærer det aller helligste ut i naturen, som en hyldest til skaperen, så er det med en inderlig bønn om at den stridende verden må ta imot Guds kjærlighets bud og komme i forening med ham. Vi ber om signing for vårt elskede fedreland og folk, og vi lover som kristne å vise en hel og full troskap, så Kristi herlighet kan åpenbares og hans lys skinne for menneskene. — Under pastor Duins sikre ledelse ble prosesjonen ordnet fort og verdig, og et gripende øyeblikk var det da alle foran alteret på kirketrappen avsang vår herlige fedrelandssalme: «Gud signe vårt dyre fedreland», hvortil også mange blant tilskuerne sluttet seg. I kirken ble det etterpå slutte av med: «Vi elsker vår kirke, den gamle —» — Med assistanse av organist *Marit Svendsen* og sangeren *Oskar Raaum* utførte kirkekoret *Nowo-wierskis* messe: «Stella Maris». Etter prosesjonen sang *Raaum*: «Panis Angelicus» av *César Franck*. Som postludium ble spilt *Guilmants* «Grand choeur».

Ignis

ORGAN FOR KATOLSK UNGDOM

I et år

har Ignis no regelmessig vært å finne i St. Olavs spalter. Det vilde vel da høve seg å se litt tilbake og kanskje også litt framover.

Naturligst vilde det kanskje være å spørre om vi har fylt vår oppgave eller om vi har nådd det mål vi har satt oss. Først skal vi for sikkerhets skyld repetere både mål og oppgave. Hva det første angår så gjaldt det for oss å få så meget stoff hver gang og så ofte som mulig at vi kunde fylle de fire midterste sidene i «St. Olav» som redasjonen vilde la oss disponere. Vi skulde da fått egen paginering, på en måte et selvstendig ungdomsorgan. Som våre lesere har sett har vi ikke oppadd dette ende. Til grunn for dette må vel ligge at vi ikke har formådd, enda i alle fall, å fylle den oppgave vi påtok oss helt ut, dermed er vi inn på det andre punktet. Oppgaven ligger deri å danne et naturlig bindeledd mellom Norges spredt boende katolske ungdom. Hvor langt er vi kommet, eller rettere ikke kommet i så tilfelle. Ser en gjennom alle nummerne av Ignis, vil en merke seg at medarbeiderne er få. Det er som regel de samme som skriver hver gang. Dette sies ikke for at disse skal slutte med det, nei tvert imot, hold fram som dere stevner. Referater fra ungdomsarbeidet rundt i landet er fullstendig uteblitt, det er bare livet i O. K. Y. og M. U. L. her i Oslo en får noe kjennskap til.

Hvordan er det med dere andre? Bergen, Fredrikstad, Trondheim, Arendal, alle med ungdomsrørsløse og en livlig sådan, men ikke et ord. Dette er ingen kritikk, bare en appell la oss få høre fra dere. En ting tillater vi oss å vente av dere, at dere i alle fall vil forsøke å hjelpe oss med å danne en bro mellom de enkelte katolske ungdommer så vi engang kan nå det mål vi har satt oss og fylle den oppgave vi har tatt på oss. RO-SA

Katolsk idealisme.

Av pater Leo van Eekeren, O. F. M.

Vi, katolske unge menn og piker, forstår meningen med vårt liv. Vi vet hvorfor vi lever. Vår hellige tro har lært oss de evige, overnaturlige sannheter. Vi kjenner vår opprinnelse og vår bestemmelse. Vi er som hellig Olav og St. Halvard stolte av vår hellige tro. Vi har et ideal: vår udødelige sjel må bli et kunstverk skapt med katolsk idealisme, et kunstverk som ved sin overnaturlige skjønnhet fryder Gud og hans hellige engler. Vi kan ikke oppnå dette med våre egne krefter. Gud har gitt oss de beste midler. Vi er jo alle Moderkirkens barn, lemmer på Kristi mystiske legeme. Den største nåde Gud gav

oss, er den helliggjørende nåde, det overnaturlige liv, Guds barnekår som vi fikk i vår hellige dåp. Det er vår sjels skjønnhet. Ved den stråler det renhet og glede av våre øyne og vårt ansikt, mot fra vårt hjerte til å leve som Guds glade barn. Dette overnaturlige liv i oss vil vi bevare og forsvare koste hva det koste vil. Det må blomstré i oss midt i en verden som har revet seg løs fra Gud og er ferdig med hans bud. Menneskene har gitt avkall på Gud, Jesus Kristus og hans hellige kirke. Derfor står de maktesløse. Guds orden hevner seg. Verden synes i vår tid å være et helvede, en forbannelse, sorg og elendighet. Men vi, katolsk ungdom, forstår vårt ansvar. Med kirkens nådemidler og de hellige sakramenter må vårt liv bli skjønt og rikt. Vi må være et lys for verden som trenger vår hjelp.

Som eksempel på katolsk idealisme kjenner vi Anacletus Gonzalez Flores som i Meksiko i året 1927 på grunn av sitt katolske legapostolat ble fengslet og pint til døde. Som legapostel viet han seg som ung mann helt og holdent til den katolske aksjon, d. v. s. til den eneste sak som fullt ut fortjener vår utslukkelige kjærlighet, nemlig Kristi sak, sjelenes overnaturlige liv. Intet var for meget for ham når det gjaldt å forsvare og utbre vår hellige tro, Guds nådes rike her på jorden. Som student stiftet han en apologetisk forening blant sine kamerater. Han var en ivrig propagandist i den katolske ynglingeforening. Som advokat utgav han to apologetiske tidsskrifter. Han arbeidet for det jevne folk og organiserte i 1922 den første kongress for de katolske arbeidsforeninger. Denne innsats brakte ham ikke alltid glede, men heller sorg, bøter og endog fengselstraff. I 1926 brøt en forferdelig forfølgelse ut mot kirken. Vår ivrige unge mann som var franciskansk tertiær, ble enno mer begeistret for den katolske sak. Han var sjef for den såkalte forening: «Troens forsvar». Hans kamporgan «Sverdet» kom ut. Talløse leste det, men mørkets makter tålte ikke en slik arbeidskraft. Kristi fiender, kirkens forfølgere, søkte å rydde ham av vegen. Han ble dømt til døden. Pinslene var så grusomme at soldatene nektet å utføre kommandørens befaling. Derfor måtte kommandøren selv til slutt skyte ham. Men i sin lidelse ropte denne sterke unge mann: «Jeg tilgir alle. For alle vil jeg be i himlen. Hele Amerika må høre det. Jeg dør, men Gud dør ikke. Leve Kristus, Kongen.» Hvilket heltemot. Hvilket eksempel på katolsk idealisme. Også vi, katolske unge menn og piker, er en utvalgt ætt, et kongelig prestedømme. (I. Pet. 2.) Vi kjenner vårt hellige kall. Vi glemmer det ikke. Vår udødelige sjel må med kirkens nådemidler bli et strålende kunstverk av overnaturlig skjønnhet. Det er vårt skjønneste ideal. Men så vil vi også være Kristi stridsmenn, legapostler i ordets virkelige betydning. Vi bærer lysets våpen (Ef. 6, 21). Vi tenker ikke bare på vårt eget guddommelige, overnaturlige sjel liv, men også på andres sjeler, på alle mennesker som Vår Herre Jesus Kristus har utgydt sitt kostbare blod for og hvis endelige mål ikke ligger her i dette jordiske liv, men i det evige liv. Derfor vil vi med hellig begeistring utbre Guds rike her på jorden og føre alle mennesker tilbake til Gud, til Jesus Kristus og hans hellige kirke så alle kan ha det overnaturlige liv og ha det i overflod. St. Paulus, den store stridsmann for vår hellige tro, sier også til oss,

unge menn og piker: «Stå da omgjordet med sannhet om deres lender og ikledt rettferdighetens brynje og med føttene ombundne med god vilje til å forkynne fredens evangelium. Men fram for alt: grip troens skjold. Ta frelsens hjelm og åndens sverd som er Guds ord.» (Ef. 6, 14). Måtte unge menn og piker, med katolsk idealisme løse denne oppgave her i vårt kjære Norge, i hellig Olavs og St. Halvar's land.

Paven og ekteskapet.

Pave Pius XI.s rundskrivelse om det kristne ekteskap vakte den største oppmerksomhet den gang den kom ut i hefteform. Men da det dessverre er mange unge som ikke «gidder» lese et hefte på over 50 sider, når det ikke inneholder en spennende fortelling, vil vi prøve å gjenoppfriske skrivelsens innhold med noen få ord som delvis er våre egne. Vi håper at leseren likevel får tak i selve paveordene som enhver katolikk burde kjenne.

Er ekteskapet Guds eller menneskers? Det er Guds. Han har innstiftet det, bestemt dets formål, gitt dets lover og knyttet sin velsignelse til det. Mennesker bestemmer med hvem det vil leve ekteskapet etter Guds anordning. Men det tilkommer ikke dem å endre dets formål og lover.

Ifølge Guds bestemmelser er det i ekteskapet gitt et tredobbelt gode, nemlig barn, troskapen og sakramentet.

Barna er hovedformålet. Gud gir foreldrene andel i sin skaperkraft for at disse barn må bli til, oppfostres og oppdras så de lett og gjerne priser og tjener Gud. Der-til er jo menneskene skapt. Oppdragelsen tilkommer foreldrene, da ingen med større kjærlighet kan oppdra barna enn de. Men samtidig er det også kun i ekteskapet at de slektsforplantende egenskaper tør brukes. De er gitt til det hellige bruk, å la en ny slekt lovprise Guds navn, og da må Guds vilje adlydes først.

Barnene gjør oss rikere, den er (hvis ordet tør brukes) toenighet. Ikke alene det negative, at ingen tredjeperson må røve så meget som den ene ektefelles tanker, men det positive, at de to virkelig forenes i en ekte-skapelig kjærlighet som høyner begge sjeler. Og fordi denne kjærlighet skal vare og berike tør den ikke forveksles med sansenes og nervenes sterke bevegelser som forgår og kun etterlater tomhet.

Ekteskapet er etter Guds lov uoppløselig. Det er et bilde på Kristi og kirkens enhet. Men uoppløseligheten er også det dype fellesskaps betingelse, fordi den gir trygghet. Den holder fristelser borte, fordi den taler om skrittet som ikke kan gjøres om igjen. For barna er den garantien for en oppvekst i fred. Og for samfunnet er den et av moralens viktigste ryggstø.

Det uoppløselige kristne ekteskap, hvis formål er barnene og troskapen, har Kristus gjort til et sakrament som strømmer over med den Guds hjelp som skal gjøre alle ekteskapets plikter lette og dets gleder styrkende. Men sakramentets skatter tilfaller helt ut kun den som minnes sitt ekteskap som et sakrament og samarbeider med nåden ved å leve ekstendansen som en hellig stand.

Kjenner vi Guds planer med ekteskapet kan vi se hvor de mange moderne reformbestrebelsers feiler. Den dypest liggende feil er den tro på at ekteskapet er en menneskelig anordning og derfor kan formes om av men-

nesker. Vi har allerede svart at det er Guds og at det er uforanderlig som hans vilje.

Reformatorerne vender seg mot alle ekteskapets goder: barnene, troskapen og sakramentet. De anerkjenner ikke at barna er formålet for ektefellenes samliv. Dels av økonomiske, dels av sunnhetsmessige grunner tillater de at ektefellene unnlater å sette barn til verden. Ja, noen krever ikke unnskyldende grunner, men overlater bruk og misbruk av de forplantende krefter til en hvers for-godtbefinnende.

I mot troskapen kjemper tidens alt for fortrolige omgang mellom mennesker. Beskyldt for trangsyn henviser kirken rolig til noktern erfaring om livet, som bekrefter, at skal troskapen etter Kristi krav være en troskap inntil de innerste tanker, er ingen klok forsiktighet en overdrivelse.

Ekteskapet som sakrament angripes av de mange som ønsker at det skal betraktes som en rent borgerlig ting. Det trues, når det inngås med en vrangtroende ektefelle. Barnas rette oppdragelse til Gud er da uhyre vanskelig og fellesskapet kan ikke bli felles eie av sjelens største verdier. Men især er skilsmissten en alvorlig fare. Mot skilsmissten har de kristne Guds klare ord, og alle de grunner skilsmissetilhengerne kan framføre (ektefellenes oppslitende stridigheter, faren for lidenskapelige forbrytelser osv.) tar kirken hensyn til ved i håpløse tilfeller å innvilge i en atskillelse, som ikke opphever ekteskapet.

De nevnte angrep på ekteskapet fores med stor kraft, hjulpet av moralsk svakhet og de fores til seier i stadig større kretser. Hvorledes skal da vårt forsvar være?

Det skal først bestå i hitkallelse av de overnaturlige hjelpemidler, siden også av de sosiale og juridiske.

Guds plan med ekteskapet må gjøres til gjenstand for from overveielse da alle angrep har sin rot i en for-glemmelse av at dette er den helliges vilje. Denne vilje må lydes med skapningens ydmykhet overfor Skaperen. Bare den blir herre over sitt lavere «jag» som først har adlytt denn høyeste Herre. Bonnen og sakramentsmot-tagelsen er meget viktigere for å gjøre Guds krav gjeldende enn all såkalt opplysning som ofte gjør synden mer nærliggende.

Lydighet mot kirken er en nødvendighet for derved unngås tvil og selvbedrag. En må søke kirkens belæring og kirken må gi den til alle, ikke til nyssgjerrighetens pirring, men som læren om kyskheden forkynt i kysk tale.

I ekteskapet må dette ofte overveies og dets sakramentale nåde motes med faste viljers medvirkning. For ekteskapet må de unge forberede seg til dette ved en renhet som forsvarer seg med bluferdigheten. Ved valget av ektefelle må religiøse og moralske hensyn ha overvekten. Ja, allerede de helt unge og barna må forberedes ved å lære selvovervinnelsens kunst.

Utdrag av Mølleposten.

Vikariatets korallbok.

I mange av våre menigheter begynner nå så smått kirke-musikken å komme seg opp. I de siste år er der blitt dannet flere sangkor rundt omkring i de fleste sokn. Og for vårt — ungdommens — vedkommende er det jo gledelig at det er ungdommen som er den bærende kraft i arbeidet.

Men forholdene er små. Det maktes dessverre ikke å gi vår herlige kirkemusikk det den skal ha, og har krav på. I fleste små sokn blir det som oftest at man greier å få innøvd en 2—3 firestemmige messer for året, foruten enkelte sakramentshymner, motetter, salmer o. l. Men det kunde til tross for de små forhold ha vært gjort mye mer for kirkemusikken. F. eks. holder man seg alt for passivt overfor kunstnerkretser her i vårt land. Mange av våre byer har dyktige musikalske krefter, så vel på den vokale som på den instrumentale side. Det har ikke skadet om et større kor med orkester engang iblant medvirket til messer, vesper eller en annen gudstjeneste.

En annen ting er at kirkemusikken er altfor lite kjent innen menigheten selv. Den er altfor isolert i menighetens liv og virke. Det er altfor lite kjennskap til saken, og dermed også liten interesse. Og det gjøres lite for å vekke interessen. Kjennskapet til liturgien er for liten.

Og der mangler materialer til undervisningen. Vi har f. eks. enda ikke kompletorium (den liturgiske aftensang) på norsk hverken i tekst eller melodi, til tross forat den i hele den katolske verden synges i morsmålet. Der mangler videre f. eks. en «vegledning for organister» til kirkens liturgi, f. eks. til høgmessen. I tilfelle kirkens organist skal ha en vikar for seg, blir han stående helt oppradd fordi vedkommende intet har å rette seg etter. Kyriale og Graduale etter Dr. Mathias er ikke tilstrekkelig for oss her i Norge. Vi må ha dem trykt for oss selv, med norsk forklaring. En lærebok på norsk i den gregorianske koral finnes visstnok heller ikke. Og sånn videre kunde en ta mange eksempler på mangelen av hjelpemidler for kirkens musikk her i vårt land.

Og så har vi vår salmesang. Den nuværende koralbok for vikariatet trenger i høyeste grad en helt omdanning.

I vårt land liker man salmesang utmerket. Salmer synges til enhver anledning både i og utenfor kirken. Derfor må salmeboken være fylldig representert av salmer til enhver anledning. Som den no er, er den alt for mangelfull. Det savnes f. eks. våre egne skjønn norske religiøse folke-melodier. Vi har visstnok ikke en eneste en. Likedan de mange skjønn salmer fra middelalderen. Utenom «Det hev ei rosa sprunge» er det heller ingen av dem. I Landstads salmebok finner man mange av dem. Utenom to salmer av Blix har vi heller ikke noen av våre egne salmediktere representert.

I de siste år er flere nye salmer kommet til, spesielt fra mgr. Kjelstrup og pater Lutz. Men enda må mange fler komme til. Et rikt materiale har vi f. eks. i Ragnhild Foss: «Latinske hymner og sekvensar» og i mgr. Kjelstrups store diktsamling.

Og så må vi få salmesangen mer inn i gudstjenesten. Til høgmesse f. eks. kan det jo være norsk salmesang før og etter messen.

Når arbeidet med vår nye salmebok skal settes i gang for full kraft, da vil også vi — ungdommen — ha et ord med i laget. Vi har unge dyktige kunstnere som er vel skikket for oppgaven.

Og med hensyn til mangelen på liturgiske musikkbøker, så skulde nettopp vi — ungdommen — være de som tok fatt for å få dem skaffet. Utgivelse av Kompletorium f. eks., likedan Kyriale og Graduale, Antifonale, Vesperale, veglegning i katolsk liturgikk for musikere osv.

Enkelt av foreningsmatene våre skulde vel være pas-

sende for undervisning i kirkemusikken, både i teori og praksis, foruten en grundig undervisning i musikkhistorie. Våre musikere fikk her en distilling de kunde legge sin energi i, og resultatene vil ikke mangle etter en tids forløp.

J. K.

Katolsk beskjedenhet.

Det fins mennesker som ser ut som de gjør en unnskyldning fordi de er til; og det fins katolikker som syntes å be om forlatelse fordi de har den katolske tro. La oss se litt nærmere på denne altfor beskjedne katolikk, la oss sammenlikne ham med sine omgivelser. Du sitter med en avis i hånden. Du lytter til journalistenes anskuelser; de legger sannelig ikke skjul på hva de mener. Det utbasunerer i verden. De kan uanfektet sette fram sine gale meninger om moral og livsmeninger. Men den beskjedne katolikk tier. I troens lys ser han mange ting klarere enn disse folkets lærere. Men han holder munnen godt lukket. Ikke engang hans omgangskrets må vite at han er katolikk. Forfatterne snakker høylydt opp om sine meninger. De sender ut i verden en strøm av påstander og anskuelser, og som oftest er det en strøm av urenheter, en strøm av umoral.

Mange, mange mennesker er under disse falske profeters innflytelse. Men du lille stillferdige katolikk, du ønsker ikke at dine omgivelser skal merke at den dypt alvorlige kristendom ennå fins i verden.

Religionen og særlig den kristne moral hånes ved en hver leilighet på fabrikker og kontorer; men vår diskrete katolikk protesterer ikke. Kanskje gjemmer han seg bak et lite ubestemt smil.

Nå til dags taler en om alt, skriver om alt, maler og tegner alt. Ikke noe er for intimt, for hellig til at det ikke kan omtales og beskrives for en uvedkommende, måpende hop.

Alt, sa jeg. Nei, det er en unntagelse. Den sanne religions store sannheter bevares i trofast taushet. Alt hva menneskene har minst gagn av får de høre hver dag. Men de store sannheter som menneskeslekten hungrer etter — den opplysning som er mer enn det daglige brød, den holdes omhyggelig skjult.

Det kunde sies en del om vår katolske presses utilstrekkelighet. Det kunde lyde et lite klagerop over at det er så få som virker for den katolske litteraturs utbredelse.

Men det var bare én ting jeg vilde si deg som går i en evig skamfullhet over at du tilhører verdens største kristne samfunn. Jeg vil la deg forstå at din «beskjedenhet» virkelig er alt for stor.

Du skal selvfølgelig ikke brole opp om din tro til enhver tid. Men du skal åpent og ærlig bekjenne din tro. Du skal ikke finne deg i at en i ditt nærvær håner din tro og din kirkes moral. Du skal ha mot til å utsette deg for ubehageligheter for din tros skyld. La bare din tro komme fram i dagen når det faller rimelig og naturlig. Hvem vet om ikke en i din omgangskrets kunde komme til den sannhet som du no så omhyggelig prøver å skjule.

C. B.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo